

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; obyvatelstvo žijící na jeho území tvoří 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. V sídelní struktuře kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce – více než 80 % obcí Pardubického kraje má méně než tisíc obyvatel. Ve 38 městech žije 62 % obyvatel kraje.
- K 31. 12. 2018 žilo na území Pardubického kraje 520,3 tisíce osob, tj. téměř o 2 tisíce osob více než v roce 2017 a zároveň nejvíce od vzniku kraje v roce 2000. Nárůst počtu obyvatel zajistilo zahraniční stěhování, vliv přirozené měny byl zanedbatelný.
- Počet cizinců žijících na území Pardubického kraje vzrostl během roku 2018 o 2,4 tis. na 17,6 tisíc osob. Na obyvatelstvu kraje se v roce 2018 cizinci podíleli 3,4 %, což představuje osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.
- Během roku 2018 se v kraji živě narodilo 5 526 dětí, to je o 154 dětí více než v předchozím roce. Téměř polovina dětí se narodila neprovdaným matkám.
- Počet zemřelých osob meziročně vzrostl o 139 na 5 528. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nemoci oběhové soustavy. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen jsou v Pardubickém kraji nad celorepublikovým průměrem.
- V průběhu roku 2018 bylo v Pardubickém kraji uzavřeno 2 648 manželství, tj. o 198 více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2007. Rozvodem bylo v roce 2018 ukončeno celkem 1 120 manželství, o 207 méně než v předchozím roce a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1990.
- Obyvatelstvo kraje nadále stárne. V roce 2018 připadalo na 100 dětí do 15 let již 126 seniorů starších 65 let (šestá nejnižší hodnota mezi všemi kraji České republiky). Počet i podíl obyvatel v produktivním věku klesá, v současnosti tvoří osoby ve věku 15 až 64 let 64,3 % z celkového počtu obyvatel kraje.

Sociální vývoj

- Počet zaměstnaných v kraji nadále roste, a to mírně rychlejším tempem než v celé ČR; míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) vzrostla v roce 2018 na 59 % a byla pátá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za mírou zaměstnanosti mužů, rozdíl se však postupně snižuje.
- Nezaměstnanost nadále klesá, na konci roku 2018 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji s hodnotou 2,19 % třetí nejnižší v mezikrajském srovnání (o jednu pozici lepší umístění než na konci předchozího roku), do poloviny roku 2019 se snížil na 1,66 % a byl dokonce (již od dubna) nejnižší mezi všemi kraji.
- V roce 2018 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda v kraji meziročně mírně pomaleji než v celé ČR. Tempo růstu mezd se v průběhu roku 2018 začalo zpomalovat, i přesto patřilo k nejvyšším v posledních deseti letech. Mzdy v kraji v roce 2018 (28 687 Kč) byly třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání.
- Pokles počtu dětí v mateřských školách se zastavil, žáků základních škol nadále přibývá. Celkový počet žáků středních škol v posledním roce vzrostl jen mírně, počet studentů vysokých škol se nadále snižuje, i když stále pomalejším tempem.

- Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti nadále roste, v mezikrajském srovnání se kraj v roce 2018 zařadil na 5. nejnižší pozici. Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se meziročně zkrátila o 2,3 dne na 40,9 dní.
- Počet lůžek v domovech pro seniory v čase kolísá, v posledních letech výrazně roste počet lůžek v domovech se zvláštním režimem, kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením se snižuje.
- Počet všech příjemců důchodů vzrostl od roku 2010 v kraji o 3,5 %, počet příjemců starobních důchodů však vzrostl ve sledovaném období o 7,5 %. Zvyšuje se rovněž počet osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, Pardubický kraj má druhý nejvyšší podíl osob v předčasném starobním důchodu v republikovém srovnání.
- Kriminalita v kraji dlouhodobě klesá, v republikovém srovnání je v přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel třetí nejnižší.
- Počet dopravních nehod se zvyšuje, roste i hodnota věcných škod způsobených při dopravních nehodách, která od roku 2013 vzrostla o 43,2 %. Vyrůstá počet dopravních nehod s následky na zdraví a životě, roste však počet lehce zraněných osob a snižuje se počet těžce raněných a usmrcených při dopravních nehodách.
- Požárů bylo na území kraje v roce 2018 likvidováno o třetinu více než v roce předchozím, přímá škoda na majetku se meziročně snížila o 12 %. Zraněných osob bylo méně, pět osob však v důsledku požárů zemřelo.

Ekonomický vývoj

- Regionální hrubý domácí produkt v kraji v roce 2017 (poslední dostupný údaj) meziročně vzrostl o 4,5 % (měřeno ve srovnatelných cenách předchozího roku); jednalo se o 4. nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Objemem HDP na obyvatele se kraj v roce 2017 řadil na 9. místo (o jednu pozici lepší umístění než v roce 2016).
- Produkce zemědělského odvětví v kraji meziročně vzrostla a byla (podle posledních dostupných údajů) v roce 2017 nejvyšší v historii kraje. Nárůst zemědělského odvětví byl zajištěn živočišnou produkcí, která meziročně vzrostla o 19,2 %, rostlinná produkce zaznamenala meziroční propad o 7,5 %. Objem zemědělské produkce kraje na hektar obhospodařované půdy je v mezikrajském srovnání dlouhodobě nejvyšší.
- Celková sklizeň obilovin byla v roce 2018 o 9,5 % nižší než v předchozím roce. Meziročně se snížila jak sklizňová plocha, tak i hektarový výnos, přesto byl hektarový výnos v krajském srovnání třetí nejvyšší. Sklizňová plocha řepky byla druhá nejvyšší za uplynulých deset let. Vzrostla spotřeba minerálních i statkových hnojiv.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji vzrostly v roce 2018 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy o 5,3 % (při republikovém tempu o 3,3 %), tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší. Dominantní postavení má nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky. Na vývoz se v kraji orientují podniky produkující elektrická zařízení a chemické výrobky; podíl přímého vývozu na tržbách v průmyslu je v mezikrajském srovnání šestý nejvyšší (v roce 2017 kraji patřila 4. příčka).
- Výroba elektřiny v roce 2018 v kraji meziročně vzrostla o čtvrtinu, a to především zásluhou parních elektráren. Spotřeba elektřiny v kraji se zvýšila jen mírně (díky růstu spotřeby v průmyslu, dopravě a stavebnictví). V domácnostech klesla spotřeba elektřiny oproti roku 2017 o 0,7 % při 1,1% poklesu v celé ČR. Spotřeba zemního plynu v domácnostech (zejména vlivem nadprůměrných teplot) v kraji meziročně klesla o 4 %.

- Objem stavební výroby velkých podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji se v roce 2018 meziročně zvýšil, zvýšení zaznamenalo pozemní i inženýrské stavitelství. Meziroční nárůst zaznamenala i produktivita práce, která v kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 2,3 mil. Kč na zaměstnance a byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší.
- Počet vydaných stavebních povolení se meziročně snížil ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice; orientační hodnota povolených staveb meziročně vzrostla pouze v okrese Chrudim.
- Počet zahájených bytů se v Pardubickém kraji meziročně snížil o 7,0 %; naproti tomu počet dokončených bytů se zvýšil o 47,0 %, což byl třetí nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání. Dvě pětiny nových bytů v kraji vyrostly na Pardubicku.
- V Pardubickém kraji je druhá nejhustší silniční síť a čtvrtá nejvyšší délka splavných vodních cest. Počet motorových vozidel se každoročně zvyšuje, úroveň motorizace v kraji je sedmá nejnižší.
- Počet hromadných ubytovacích zařízení v kraji se v roce 2018 meziročně zvýšil, mírně však klesl jak počet hostů ze zahraničí, tak i hostů z České republiky. Nejčastějšími návštěvníky z ciziny jsou tradičně Slováci, i jejich počet však meziročně mírně poklesl.

Životní prostředí

- Zemědělská půda tvoří třetí nejvyšší podíl na rozloze kraje v mezikrajském srovnání. Výměra orné půdy se postupně zmenšuje ve prospěch trvalých travních porostů.
- Spotřeba vody v domácnostech v kraji v roce 2018 vzrostla, přesto byla spotřeba vody na osobu a den druhá nejnižší v mezikrajském srovnání. Cena pitné vody v kraji byla druhá nejnižší. Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace se v roce 2018 v kraji snížilo; cena stočného vzrostla a byla třetí nejvyšší v republikovém srovnání.
- Pod republikovým průměrem jsou v kraji pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2017 (poslední dostupný údaj) v kraji meziročně vzrostly měrné emise oxidu dusíku a oxidu uhelnatého.
- Produkce podnikového odpadu v roce 2017 (poslední dostupný údaj) poklesla o jednu pětinu, produkce komunálního odpadu vzrostla o 5 %, zvýšil se i podíl odděleně sbíraných složek.
- Investice na ochranu životního prostředí v kraji byly v roce 2017 (poslední dostupný údaj) téměř o čtvrtinu nižší než v roce předchozím; v přepočtu na obyvatele bylo proinvestováno 1 819 Kč, což byla sedmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2017 a 2018

